СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 27. Джерзи Сіти, Н. Дж., субота, 2. лютого, 1929. VOL XXXVII. No. 27. Jersey City, N. J., Saturday, February 2, 1929. THREE CENTS.

СТИМСОН БУДЕ СЕКРЕТАРЕМ СТЕЙТУ

ВИБИРАЄТЬСЯ В ДОРОГУ, ЩОБИ ПРИБУТИ ДО ВАШИНҐТОНУ В ЧАС, СЕБТО НА ІНАВҐУРАЦІЮ ҐУВЕРА.

МАНІЛЯ, 1. лютого. — Ґенерал Генри Л. Стимсон, ґовернор Филипин, замовив собі кабіну і готується до поїздки до Вашинґтону. Поінформовані подають на підставі інформацій одержаних з першого жерела, що Стимсон вже не верне на своє давне становище. Його наслідником буде дотеперішній заступник ґевернора, ґенерал Юджін А. Ґілмор. Кажуть далі, що Стимсон остане у Вашинґтоні й обійме там уряд секретаря стету. Його особа ще найбільше припадає до вподоби ріжним републиканським лідерам.

КУЛИДЖ СУДДЕЮ НАЙВИЩОГО СУДУ.

ПРЕДКЛАДАЮТЬ ЙОМУ І ДРУГІ ЗАНЯТТЯ.

ВАШИНҐТОН, 1. лютого. — З наближаючимися уступленням Кулиджа з Білого Дому поширюються ріжні відомости щодо цього, що буде Кулидж далі робити. Кажуть, що в найближчім часі уступить з Супрім Корту суддя Оливер Вендел Голмс, а його місце займе през. Кулидж, ідучи слідом за президентом Тефтом. Дотого це місце й так малоби припадати на Месечузетс, або сусідуючі з ним стейти.

Кулиджови пропонують ще місце президента в одкій асекураційній компанії, а рівнож і університет в Мишиґен віднісся до нього з подібною пропозицією. Та президент не дає кіякої відповіди. Каже, що хоче в першу чергу відпочати по президентурі.

СУХІ ПРОВАЛИЛИСЯ.

ПРОТИСАЛУНОВА ЛІҐА ВТРАТИЛА ЧЕРЕЗ ТЕ НА АВТОРИТЕТІ.

ВАШИНҐТОН, 1. лютого. — В палаті послів віднесли побіду вороги призначування ще більших сум на форсовання прогибіції. Ухвалений сенатом закон на призкачення на ту ціль додаткових $24,000,000, провалився 240 голосами проти 141. Републиканські лідери голосували проти цеї суми. На їх думку сенатор Геррис, демократ, вніс цей проект на це, щоби скомпромітувати уряд.

За тим проектом найбільше побивалася Протисалунова Ліґа.

КЕЛОҐ І НАГОРОДА НОБЛЯ.

ХОЧУТЬ НАДІЛИТИ ЙОГО МИРОВОЮ НАГОРОДОЮ ЗА ЙОГО ПРОТИВОЄННИЙ ДОГОВІР.

ВАШИНҐТОН, 1. лютого. — Заступник президента ґенерал Дос і багато инших сенаторів вислало письмо до Комітету Нобля в Ослью, в Норвеґії, з пропозицією, щоби мирову нагороду Нобля на 1928 рік признати секретареви стейту Келоґови, за його старання в справі договору, що ставить війну поза законом.

Такі кагороди одержали з Американців слідуючі: Теодор Рузвелт, Елігу Рут, Вудров Вилсон і Чарлз С. Дос.

ВІДНОВЛЯЮТЬ КАПІТОЛЬ.

НЮ ЙОРК, 1. лютого. — Нюйорський архитект Томас Гестинґс виготовив уже пляни віднови обох палат: сенатської і палати послів. Основно буде перебудована сенатська палата. На перебудову призначено $832,000, з того $500,000 на сенатську палату.

ДАЮТЬ ҐУВЕРОВИ ТРОХ СЕКРЕТАРІВ.

ВАШИНҐТОН, 1. лютого. — Президент Кулидж просив недавно о призначення платні для другого секретаря, а сенат заявився тепер за тим, щоби слідуючому президентови приділити трох секретарів з річною платнею по $10,0000 для кождого.

ЖІНКИ ЗА ВОЄННИМИ КОРАБЛЯМИ.

І ЗА ОБМЕЖЕННЯМ ІМІҐРАЦІЇ.

ВАШИНҐТОН, 1. лютого. — Закінчилася конференція Жіночих Патріотичних Організацій. На тій конференції було заступлених 38 жіночих організацій. Делеґаток було 648.

Сейчас по конференції удалися пять урядничок конференції до капітолю і вручили сенатському комітетови для справ маринарки резолюцію, в якій жінки домагаються негайної ухвали закона про будову 15 нових воєнних кружляків. Між делеґатками була Миссис Алфред Дж. Броссо, що являлася репрезентанткою Дочок Американської Революції.

ОГОНЬ НА КОРАБЛІ.

ДВОХ ЗГОРІЛО, А КІЛЬКОХ ПОПЕКЛОСЯ.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж., 1. лютого. — Корабель Долярової Компанії „Президент Джансон" був вже готовий до дороги довкола світа, коли на нім вибух з невідомих причин огонь. На кораблі була тільки обслуга, а пасажирів не було. Згоріло двох, а чотирох ранених відвезено до шпиталю.

РАДІО Й ЛІТАКИ.

БУДУЧНІСТЬ ЛІТАКІВ ЗАЛЕЖИТЬ ВІД ВМІЛОГО ВИКОРИСТАННЯ РАДІЯ.

НЮ ЙОРК, 1. лютого. — На інжинірській конвенції говорив радіовий експерт д-р Дж. Г. Делінжер про будучність воздухоплавства. Він підкіс, що получені з летунством нещастя можна звести до мінімум, колиб літаки використовували як слід радіо, бо в той спосіб обминулиб подавляючу настину перешкод, що доводять до катастроф. Він підніс далі й те, що літаки мусять курсувати так правильно як залізниці. Тоді доперва будуть вони властивим комунікаційним чинником, коли не будуть числитися з погодою.

СВОЙШЕ ТАКИ СТАНЕ ПЕРЕД СУДОМ.

Бувший редактор „Подкарпатске Гласи" — чеської газети, що виходила в Ужгороді, знаної також з нападів на всіх Українців-діячів на Закарпатській Україні, був за ганебні вчинки, в яких виявилася розпусна вдача цього політика, заарештований і відданий під суд. Та суд в Ужгороді, визначивши психіятричну лікарську комісію, яка признала Свойше за анормальну людину, хотів звільнити цього небезпечного для громадського співжиття осібняка. На домагання громадянства було визначено нову лікарську комісію, яка признала Свойше за здатного відповідати за свої вчинки.

В БЕРЛІНІ НЕ БУЛО КОНҐРЕСУ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.

Відомости, подані свого часу краківською ґазетою „Ілюстровани Курер Цодзенни" і передруковані в деяких українських ґазетах, показалися неправдивими. В Берліні відбувалася тільки нарад . пр ил ників Скоропадського з прихильниками претендента на царський пр стол Кирила. Жадна инша ґрупа в цій нараді, зрештою маловажній, ніякої участи не брала.

ЩО ВІДПОВІВ РЄПІН НА ЗАПРОШЕННЯ БОЛЬШЕВИКІВ ВЕРНУТИСЯ ДО РОСІЇ.

Рєпін, відомий руський артист-маляр, недавно дістав від большевиків запрошення повернутися і заняти посаду в Академії мистецтв у Ленінґраді. Запитаний фінляндськими журналістами Рєпін сказав: „Я не знаю такого міста, яке зветься Ленінґрад і ніколи не повернуся до краю, де панують бандити та душогуби. Мене дійсно часто запрошують большевики повернутися, але всіх, хто з цими запрошеннями до мене приходить, без усяких розмов зикидаю за двері. Жадний мистець не може жити в країні рабів".

ВОЄННИЙ СТАН В ЕСТОНІЇ.

Естонська Рада Стану порішила продовжити воєнний стан у тій части краю, де він ще був у силі, до 1-го червня 1929 р.

ХОТЯТЬ ЛІКВІДУВАТИ ТОРГОВЕЛЬНУ АКАДЕМІЮ В МУКАЧЕВІ.

Свого часу була заснована в Ужгороді торговельна академія з викладовою українською та угорською мовою; пізнійше цю академію перенесли Чехи на провінцію — до Мукачева. Тепер чеські купці та промисловці збирають підписи на Закарпатській Україні під петицією до чеського уряду, щоб академію в Ужгороді замкнути, а в Ужгороді відкрити нову академію, але вже з чеською мовою.

БУДУЮТЬ ДОМИ, АЛЕ ПІД ВЯЗНИЦІ.

За неповні 2 роки витрачено на Закарпатській Україні 20 міліонів чеських корон на нове будівництво. Та це будівництво, хоч і призначене для населення, не зменшить мешкальної крізи, бож будуються не доми-житла, а доми-вязниці. Так уже побудовано вязниці — величезні камяниці в Ужгороді, Мукачеві і Густі.

АРЕШТ РАДЯНСЬКОГО ШПІОНА.

Чеська поліція арештувала в Братиславі радянського аґента Арона Бліца якого вона притягає до відповідальности за шпіонажу на користь СССР. А. Бліц є аґентон радянської центральної орґанізації, котра міститься у Відні. Поліція слідкувала за ним ще з Відня й при переїзді кордону до Чехословакії арештувала його па чеській території.

ГОЛОД НА УКРАЇНІ.

Особи, що прибули в тих днях з України до Бесарабії, оповідають, що там панує великий голод. В Одесі, Миколаєві й Херсоні находиться біля 200 тисяч дітей із тих околиць, де панує голод.

СЕНЗАЦІЙНА РОЗПРАВА У ВАРШАВІ.

Дня 28-го грудня м. р. почалася розправа проти Войцеховського, який виконав замах на урядовця радянського посольства у Варшаві, Лізарева. На розправу прибуло багато кореспондентів краєвої й закордонної преси. Після відчитання акту обвинувачення зізнавав обвинувачений. Він заявив, що хотів забити Лізарева, щоби запротестувати проти провокаційного поведення большевиків щодо російської еміґрації. Радянське посольство у Варшаві назвав він експозитурою чрезвичайки. Дальше Войцеховський заявив, що хотів вбити Коцюбинського й Богомолова, як властивих представників радянського посольства. По Войцеховським зізнавали, як свідки, мати, брат і сестра обвинуваченого та ще кілька посторонніх осіб.

Войцеховського засуджено на 10 літ тяжкої тюрми.

АНҐЛІЄЦЬ НА ЧОЛІ КИТАЙСЬКИХ БАНДИТІВ.

В китайській провінції Кіян-Су бандити напали на місто Лінн, витяли в пень міську сторожу, ограбили всі склепи й мешкання і взяли 78 заложників, жадаючи за них міліон долярів окупу. Напад цей зробила грізна банда „Довгих мечів", що теророизує цілу провінцію Кіян-Су, так, що навіть військо не має можности її знищити. Кажуть, що на чолі цеї банди стоїть білий мужчина, що по европейськи вдягається й курить тільки анґлійський тютюн. З бандитами говорить тільки по анґлійськи. Хоч ніхто з громадянства його не бачив, всі говорять, що це має бути Анґлієць, котрий все це орґанізує й добре заробляє на тому.

ВІНДИ В СТАРИННОМУ РИМІ.

Коли перед кільканацятьма роками почато уряджувати по домах перші вінди, світ був дуже гордий на свій винахід. Тепер одначе виявляється, що старинний Рим рівнож добре знав вінди. Найдено їх у викопалищах римського Форум, де вони служили до перевозу диких звірят і глядіяторів з підземель на циркову арену.

В часах цісарства вінди занедбано. Може власне тому дійшли до наших часів останки вінд, неначе в доказ, що нічого нема в світі нового. Від цивілізованої суспільности зперед 2.000 літ ріжнимося тільки технічним виконанням помислів.

ЩО ЩЕ ЧЕКАЄ АКАД. ЄФРЕМОВА.

В звязку з піднятою проти Єфремова кампанією Президії Академії Наук звільнила Єфремова від усіх обовязків, які він мав як академик, дозволивши йому займатися чисто науковою працею як співробітникови Академії. В Харкові сподіваються, що на тім переслідування Єфремова не скінчаться.

ЗАПІЗНО НАГАДАЛИСЯ.

Спеціяльно утворена комісія для ревізії музеїв на Україні сконстатувала, що багато предметів старовини та памяток мистецтва, які переважно походять із конфіскованих приватних збірок, через довге перебування в пивницях ушкоджені міллю та щурами так, що ці всі предмети треба вважати за пропавші. Також в одному замкненому монастирі знайдено кілька образів славних мистців у такому стані, що реставрація цих образів [illegible] неможл ою.

СТРІЛ НА ГОЛОВНІЙ ВУЛИЦІ.

Чималу паніку викликав на одній з головних вулиць Варшави пяний капраль К. О. П-пу, котрий почав стріляти з револьвера. Інтервенюючих поліціянтів сильно побив. Санітарною кареткою під сильним конвоєм перевезено „геройського" капраля до вязниці.

КОГО БІЛЬШЕ — НЕ ЗНАТИ ЩЕ.

Ярославський, голова союзу письменників-комуністів, звернув увагу на той факт, що в Радсоюзі духовних та осіб, що займаються релігійною пропаґандою, налічується 950 тисяч. Як відомо, в списках компартії, в яких є й б[illegible] мертвих душ, знаходиться 1,112 тисяч комуністів.

ПОМЕР О. СТЕПАНЕНКО.

Дійшла через кордон до Зах. Европи звістка, що Олександер Степаненко, відомий на Україні ще з передвоєнних часів кооператор і самостійник, помер недавно на засланню в Сибіру. О. Степаненко походив з досить заможних полтавських козаків, рано став свідомим сином свого народу, для якого ще з студентських часів працював по кооперативних орґанізаціях. Перед війною О. Степаненко був уже членом дирекції кооперативного Союзбанку в Киеві, який уважався одним з найбільших у бувшій Росії. Через те, що в своїй роботі Степаненко всюди проводив українську тенденцію, як російська як російська адміністрація так і російські кооператори - централісти старалися нераз його з банку усунути. З Революцією Степаненко стає до проводу в партії самостійників-соціялістів, але тут його діяльність не була щаслива. Коли національний уряд висилав торговельні місії до Европи, то на чолі одної з них, до Чехії, був поставлений і Степаненко. Та вже цій місії не було що робити. Тому Степаненко старається повернутися назад на Україну, щоб далі працювати в кооперації. Та для большевицької кооперації Степаненко не надавався, так само неприємна була для Чеки присутність його, як самостійника в Харкові, тому скоро був він висланий у безпечне місце — на Сибір.

ВИКРИТО ЗМОВУ НА ЖИТТЯ ЛИТОВСЬКОГО ПРЕМІЄРА

ВАЛЬДЕМАРАС ТРОХИ НЕ ВПАВ ЖЕРТВОЮ ЗАГОВОРУ НА ЙОГО ЖИТТЯ. ЦЕ МОГЛОБ ВИКЛИКАТИ АНАРХІЮ, ЩО ДАЛОБ ПРИВІД ПОЛЬЩІ ДО АНЕКСІЇ ЛИТВИ.

ЛОНДОН (Анґлія), 1. лютого. — З Риґи повідомляють, що в Ковні арештовано ґен. Плечавітевуса, бувшого начальника штабу литовської армії. Його обвинувачують в підготовці замаху на диктатора Вальдемараса. Крім нього арештовано ще 18 офіцирів.

Здається, що президент Литви Сметона також вмішаний у змову, а тому він змушений буде уступити зі свого становища.

З Варшави повідомляють, що вся литовська армія ставиться вороже до Вальдемараса, а тому треба з години на годину чекати отвертого бунту проти нього. Незадоволення з Вальдемараса повстало тому, що він не хоче зревідувати військово-карних законів, які він завів після захоплення влади в свої руки. Президент Сметона незадоволений міжнародньою політикою Вальдемараса, а головно тим, що він є „лялькою в руках большевиків".

Вальдемарас викрив змову в останній хвилі й перевів арешти при допомозі летунського корпусу, що ще йому вірний. Своє рішуче поступовання з заговірниками він пояснює тим, що військовий букт зміг би утворити хаос, яким скористуваласяб Польща для окупації Литви.

ПІЛСУДСЬКИЙ ІҐНОРУЄ СОЙМ.

ВІДМОВИВСЯ ГОЛОВУВАТИ НА ЗАСІДАННЮ СОЙМУ В ДЕСЯТУ РІЧНИЦЮ ЙОГО ІСНУВАННЯ.

ВАРШАВА (Польща), 1. лютого. — Спеціяльний соймовий комітет просив маршала Пілсудського головувати на врочистому засіданню сойму дня 9 лютого, яке буде присвячене десятиліттю існування сойму. Пілсуський ввічливо, але зимно відмовився від такої чести.

Вже давно Пілсудський ке має симпатій ні до сенату ні до сойму, а навпаки, часто нападає на них. Він зовсім іґнорує ці законодатні інституції, зявляючись на засіданнях їх лише тоді, коли вважає потрібним вжити певних рішучих заходів, щоби змусити їх виконати його бажання.

Президент Польщі, що тепер перебуває на вакаціях, також ке приїде до Варшави на день свята десятиліття існування польського парляменту.

СМЕРТНА КАРА ПОВСТАНЦЯМ.

ПРІМО ДЕ РІВЕРА ЖОРСТОКО РОЗПРАВЛЯЄТЬСЯ З БУНТІВНИКАМИ ПРОТИ ЙОГО РЕЖІМУ.

ПАРИЖ (Франція), 1. лютого. — Військовий суд присудив до розстрілу трох офіцирів із залоги міста Ківдат Ріл, котрі стояли на чолі повстання проти еспанського диктатора. Справу цього судового вироку розгляне кабінет міністрів у Мадриді.

Бувшого міністра війни ґенерала Аґвілера також арештовано. Його обвикувачують в части в повстанню в Ківдат Ріл. По всій Еспанії заведена сувора цензура, а кордони пильно охороняються.

НОВА ТЕОРІЯ АЙНШТАЙНА.

ПРАЦЮВАВ ДЕСЯТЬ РОКІВ, ПОКИ НАПИСАВ НАУКОВУ КНИЖКУ НА ДЕСЯТЬ СТОРІН ДРУКУ.

БЕРЛІН (Німеччина), 1. лютого. — Вже продається нова книжка Айнштайна, кад якою він працював десять років. В ній він математично доворить свою нову теорію, що лучить в одно ціле електромаґнетизм та притягання землі. Ця теорія цілковито змінює наукове розуміння устрою всесвіта, що установлене ще з часів ґеніяльного астронома Нютона.

АНҐЛІЯ ЗБІЛЬШУВАТИ-МЕ ФЛЬОТУ.

КОЛИ АМЕРИКА УХВАЛИТЬ БУДУВАТИ НОВІ КРУЖЛЯКИ, ТО ТЕСАМЕ ЗРОБИТЬ И АНҐЛІЯ.

ЛОНДОН (Анґлія), 1. лютого. — Перший лорд-адмірал Бріджмен заявив, що дискусії в американському сенаті над пляном будови нових кружляків є внутрішньою справою Злучених Держав. Анґлія мусить дивитися лише за тим, щоби її воєнна фльота не була слабшою від американської.

Притім Бріджмен заявив, що Анґлія зробила все, що могла, на шляху до обмеження морського зброєння, але вона мусить слідити за тим, щоби инші держави не перегнали її у свойому зброєнню.

БЕРЛІН НЕБЕЗПЕЧНИЙ ДЛЯ ТРОЦЬКОГО.

БЕРЛІН (Німечична), 1. лютого. — Уперті чутки, що Троцький може просити дозволу поселитися в Берліні, звернули на цю справу увагу уряду, хоч ще ніхто візи для Троцького не просив. Коли таке прохання надійде, то воно викличе гарячі дебати навколо себе, особливо коли Троцький захоче продовжувати свою пропаґанду проти російської комуністичної партії.

Таксамо звертає на себе увагу те, що життя Троцького в Німеччині буде у великій небезпеці перед замахом царистських еміґрантів.

Ґазета „Фоссіше Цайтунґ" подає, що турецький уряд дійсно має прохання о візу Троцькому на вїзд до Туреччини.

ТЕЛЕФОН ПАРИЖ-БУЕНОС АЙРЕС.

ПАРИЖ (Франція), 1. лютого. — Перша телефонічна розмова між Парижем і Буенос Айресом відбулася між Бріяном та арґентинським міністром справ закордонних. Бріян відчитав приготовану пильно промову, в якій зазначив, що безпосереднє телефонічне лучення двох таких далеких держав пособить кращому розвиткови політичного та культурного контакту.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES. Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.7	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N

ДУХОВНИЙ СЕМИНАР

Нам доводиться дуже часто писати про справи, які на перший погляд являються чисто релігійними. Та на ділі так воно не є. В релігійні справи як такі ми не мішаємося і про них не пишемо. Нас обходить інший бік справи: суспільний і національний. І тому поборюємо все те, що під покришкою релігії, а з авторитетом церковної влади, спинює поступ нашого народа і його боротьбу за національне визволення. Разом з тим ми поборюємо релігійний фанатизм. Ми не пропагуємо ніякої віри, не беремо в спеціяльну охорону католиків, ні православних, ні протестантів, а заявляємося за тим, що коли є у нас люде ріжної віри, так хай ріжниця у вірі не буде причиною того, щоби один Українець ненавидів другого, щоби його висмівав і оминав тільки тому, що він ходить до иншої церкви. А часописна полеміка (бо про устну вже й не згадувати), яка ведеться у нас між католиками і православними Українцями дуже часто не культурна, така простацька, що за неї дійсно соромитися треба. Дотого дехто пробує затруїти релігійним фанатизмом й наші організації й тут ділити людей на пожаданих чи ні, відповідно до релігійних переконань, а не знання, досвіду й заслуг.

Релігійний фанатизм це велика небезпека. Затрівожив він всіх думаючих Американців, коли підніс голову підчас останніх виборів президента Злучених Держав. А затрівожив до тої міри, що ту язву не тільки сконстатовано й не тільки роспочали з него боротьбу в часописях чи місячниках, але взялися до боротьби з нею ще й з иншого боку. Ото відбулася на днях в нюйорськім колюмбійськім університеті конференція „Семинар", на якім обговорювано відносини між католиками, протестантами і жидами. В тім семинарі взяло участь 150 учених і суспільних діячів, що зїхалися з ріжних міст Америки, щоби радити над тим, як ратувати ті принципи релігійної терпимости, на яких побудована сила тої країни. Президент колюмбійського університету Никлас Ботлер підніс, що конференція має обговорити одну з найважнійших справ, а саме не допустити до цего, щоби Америка попала в лабети релігійної біґотерії, щоби віра заважувала в політичнім чи соціяльнім життю громадянина. Бо Америка побудована на цілковитій релігійній свободі. Знову католицький капелян університету о. Еліот Росс заявився за тим, щоби відбувати такі конференції і старатися усунути на них конфлікти, які повстають в громадськім життю по тій причині, що люде є ріжних вір.

Так то намагаються розумні люде успокоювати розбурхані релігійними фанатиками уми, взиваючи одні других до взаїмної пошани і толеранції.

Д-р Волод. Клодницький.

НОВА ПОЛІТИЧНА ДОКТРИНА ПРЕЗИДЕНТА ГУВЕРА.

I.

Підчас президіяльних виборів богато говорено, що Гувер є дуже здібним дипльоматом. Це говорення було лише говоренням, бо Гувер на арені політичного життя був новою людиною. Він же не мав за собою ніякої політичної карієри.

Та інтуїційні здогади, що Гувер визначається небуденним політичним таланом, оправдались. Бо поїздка Гувера до держав Полудневої та Центральної Америки та навязання дружного контакту з політичними кругами в державах Полудневої Америки, дають нам запоруку, що Гувер в ширшому маштабі береться до руководження американською політикою.

Під теперішну хвилю найважнійшою політичною задачею Америки є збереження своїх впливів в Середущій і Полудневій Америці. Як відомо, від 1823 р. Злуч. Держави грають провідну ролю в політичному житті Полуд. Америки. 1823 р. Злучені Держави Америки, устами президента Монро, проголосили політичну доктрину т. з. „Монрову доктрину", якої зміст в ляконічній мові ось такий: **„Америка для Американців".**

Монрова доктрина мала на ціли забезпечити континент Америки (за виїмком Канади) від кольонізації і політичних втручувань з боку неамериканських держав в справі Америки. — Свої стремління, проголошені в Монровій доктрині, Америка провела в життя. Тим робом Злучені Держави піддержали держави Полудневої Америки у визвольній боротьбі і помогли їм розвинутись.

Злучені Держави як найсильнійша держава на американському континенті поширили в той спосіб свої політичні впливи на цілому континенті Америки і вслід за цим й економічно опанували протеґовані держави на полудні.

Найбільшим економічним здобутком на основі доктрини Монро можна вважати збудовання Панамського каналу, який є виключно в американських руках. Панамський канал, — сполучуючий Атлянтійський океан із Тихим океаном, має для Америки безмежне значіння.

Монрова доктрина й переведення її в життя зробила Злучені Держави покровителькою Полудневої Америки, за чим, як сказано пішли економічні здобутки у формі ріжних концесій на богацтва мінеральні, плоди землі полудневих країв та ринку збуту для американського капіталу та індустрії. Надто великі концесії для Америки на полудні потягали за собою потребу інтервенцій зі сторони американського уряду, що в послідному десятиліттю викликало певного рода негодовання на Злучені Держави.

Головною причиною негодованнь проти Злучених Держав з боку південно-американських держав є хитра політика антанти. Іменно антанта (головно Англія і Франція) втягнула до Ліґи Націй деякі південно-американські держави і тим ослабила-підкопала панамериканську політику. Це можна було завважити в минулому році на панамериканському конґресі.

II.

Гувер зрозумів положення Америки і захитані шанси її на полудні. Він сейчас по виборах вибрався до Полудневої Америки ніби на прогульку. Одначе ця прогулька в супроводі красших дипльоматів Злучених Держав мала на ціли вибити впливи Европи і прихилити симпатії південних держав на бік Злучених Держав.

Поїздка Гувера увінчалась величезним сукцесом, головно тому, що Гувер хоче провести в життя нову політичну доктрину, яка скріпить ідею Монро: **Америка для Американців.**

Тепер видно, що Гувер змірює до сотворення: 1) союза американських держав, якого завданням буде: 2) не допустити до того, щоб якась неамериканська держава могла набути якийсь стратеґічний пункт або канал для фльоти; 3) недопускати, щоб у державах Полудневої Америки відбувались переворота, якіб гамували економічне життя на американському континенті.

Поїздка Гувера двигне політичне життя Злучених Держав, а доктрина Гувера сотворить ще одну — американську антанту, яка ривалізувати буде з европейською антантою.

НАРОДНИЙ МИСТЕЦЬКИЙ ПРОМИСЛ НА ПІДКАРПАТТЮ.

В однім чеськім часопису читаємо:

Народньому мистецтву на Підкарпаттю було вже присвячено досить уваги. Передівсім приходять під увагу народні вишивки, що мають майже в кождому селі, а особливо у Верховині, свій питомий характер. Було вже зроблено кільканацять спроб, завести сталий виріб цих вишивок, приноровити їх подекуди модерним жаданням і забезпечити їм правильний збут. Усі ці намагання й спроби розбилися ізза недостатку фінансових середників, хотяй є можливість, щоби много вишивачок, а особливо убогий верховинський нарід найшов правильне заняття, а з тим збільшений прихід.

Крім вишивок Підкарпаття богате на всякі ткацькі вироби, котрі виробляє населення для своєї потреби. Особливо є знані марморошські килими, а дальше сильні вовняні коверці, звані джергами. Спроби завести сталий виріб килимів та джерг, зроблені державним урядом для підпори ремесла в Ужгороді, стрінулися з успіхом. Сьогодня виробляє коверці фірма „Детва", акційне товариство у Братиславі, і фірма „Заграва" в Ужгороді.

Також у кераміці є Підкарпаття дуже добре знане. Кождого понеділка й четверга можна побачити на ужгородськім ярмарку глиняний виріб ужгородських гончарів, миски, тарелі і вази ріжньоманітної форми й барви. Крім ужгородської кераміки є добре знана кераміка з Хусту й Великого Севлюша.

Зате найдено на Підкарпаттю дуже скромну народню деревляну різьбу, хотяй Підкарпаття є переважно краєм богатим в дерево. Тут й там найдено мистецько вирізьблений деревляний хрест, масничку та орнаменти, виключно ужиткові предмети. Підкарпаття не має народніх діточих іграшок. Здається, що бліде й слабоньке через недоїдання диття не потрафить навіть гратися. Це є також одним зі знаків культурної і господарської отсталости підкарпатського народу.

Можнаби дуже багато зробити, колиб використалося народне мистецтво на Підкарпаттю з господарської сторінки. До цього потрібно трошки доброї волі зі сторони правительства і других чинників, а також фінансових середників для орґанізації виробу і збуту підкарпатських народніх мистецьких виробів, що многим родинам бідних верховинців запевнилоб заняття й хліб.

ВАЖНЕ ДЛЯ ВП. ПП. СЕКРЕТАРІВ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА.

Сим повідомляється Вп. пп. Секретарів відділів У. Н. Союза, що висилка календарів на рік 1929 для членів У. Н. Союза вже розпочалася і що вже вислано календарі на адреси пп. Секретарів для слідуючих відділів:

Вислано почтою 31. січня: Від. 213 (2 п.), 239 (2 п.), 247 (2 п.), 253, 323, 327, 328, 329, 333.

Котрий би зі згаданих відділів не дістав з якоїсь причини посилки до 10 днів від дня вислання календарів, нехай повідомить Адміністрацію Свободи.

В. Будзиновський.

ТІ, ЩО ЗНАЛИ ЙТИ НА СМЕРТЬ

(Історичне оповідання).

(10)

Не кого иншого, а саме Кричевського, бо Кричевський, то другий Хмельницький. Якби се не було так скоро, то я не дивувавсьби, що Кричевський вже коло Річиці. Підїзди Павші і Ложецького ствердили, що козаки щойно переходять через Припять. Кричевський не птах і його козаки не птахи, щоби так скоро залетіли аж під Річицю. Се може який більший підїзд, висланий Кричевським на провіди. Підїзд се, чи головна сила козаків, Кричевський провідає, що нас там вже нема, та що наша головна сила вже в Лоєві. Як то головна козацька сила під Річицею, то вона загостить до нас від півночи. Як то тільки підїзд, то не виключене, що й тоді напасть на нас прийде. не тільки від Брачина, але й від противної сторони. Я Кричевського знаю. Дуже добре знаю і поважаю та навиджу його. То неабиякий лицар і розумна военна голова. Він мабуть має лише легку кінноту, отже знає, що зможе одоліти нас тільки наглим наскоком зі сторони, з якої ми його цілком не ожидаємо, себто від півночи. Я собі міркую, що в голові Кричевського такий плян: Частина його сили підійде і вдарить на нас від Брачина. Він сам з рештою надтягне від півночи і коли буде кипіти бій на нашім полудневім фронті, вдарить на нас неожидано з заду. Сяк, чи так, на нас іде якась велика сила, мабуть таки під командою Кричевського. Тепер не пора гратися з Подобайлом. Нам тепер вже не атакувати, а самим боронитися... Чи хто з вас думає, що не так?

Радзівіл замовк; повів оком від першого до послідного старшини, що півколесом стояли проти него. Ніхто не перечив. По хвили мовчанки гетьман звернувся до гусарського ротмістра Коморовського:

— Возьмете дванацять сотень і підете на Брачин, бо відтам повинна прийти, як не головна сила ворога, то бодай його праве крило і весь табор. Чейже годі подумати, що хтось годен провести табор від Бабич просто сюди крізь ліси і багна. Як се правда, що більша козацька сила вже під Річицею, то й вона не могла прийти з табором цілої армії. За Річицю я не боюся. Вона так укріплена, що легко козацька кіннота не возьме її. Окрім того до Річиці вже повинна була прийти решта війск зібраних по воєводствах. Але, береженого Бог береже. Туди треба вислати більшу силу війска, бо треба провірити, чи ворог справді загнався аж туди і з якою силою іде на нас. Також треба по змозі спинювати його похід на нас, поки ми не укріпимо тут нашого табора... Ви, Павлович, возьмете найліпшу хоругву райтарів Тіценгавза, дві хоругви моїх придворних козаків, дві драгунські хоругви і дві татарські. Підете на Річицю. Як треба буде, то лишитеся там для її оборони. Як під Річицею ворога нема, то зараз вертайте, забираючи з собою ті наші війска, які до Річиці прийшли вже по нашім відході відтам. Вертайте не шляхом просто на Лоїв. Возьміть на захід, та йдіть попри припятські багна на Брачин. Не виключене, що сими багнами прокрадаються козаки, щоби зібратися до купи при брачинськім шляху. В такім случаю ви і Коморовскі взялиби їх в два огні. Щонайменше спіймаєте пару козацьких язиків, котрі нам вищебечуть правду про сей похід Кричевського. Надіюся, що третої днини будете оба назад. В дорогу!

Коли оба отамани підїздів відійшли, князь став давати дальші прикази.

— Ідучи проти одного Подобайла, ми про самооборону й думати не потребували, отже наш табор і завеликий і неукріплений. Якби так в сій хвили наскочила на нас більша козацька сила, то одними шаблями рознеслаби нас. Богу дякувати, що маємо пару днів безпечних від всякої напасти. Передовсім табор треба сильно зменшити, обвести його валом і ровом, в середині умістити табор возовий...

Радзівіл ще не скінчив, коли на спіненім кони надлетів якийсь шляхтич зпід Річиці і потвердив вість принесену ляйтнантом Кремпе. Шляхтич бачив на власні очи велику козацьку силу. Ледви втік перед козаками. Також чув, що козаків веде сам Кричевський. Радзівіл вже не сумнівався, що як завтра або після завтра не прийдуть вісти від Брачина, то Кричевський справді вдарить від півночи. Ся небезпека від півночи казала перш усього укріпити північний і західний бік табору.

До полудня майдан табору відмежувала від решти долини річка Лоївка, що пливе від заходу і впадає в Дніпро. До роботи над укріпленнями з сего боку мож було взятися аж по викінченню укріплень північних і західних. Східного боку цілком не треба було укріплювати, бо від сходу табор припирав до Дніпра. Хоч за Дніпром сидів Подобайло, він через ріку литовському таборови не міг шкодити. В середині сего табору князь приказав построїти табор возовий. З усіх возів, звязаних один до одного сильними ланцами, утворено почвірний обруч. Такий великий, щоби на майдані посеред возів, частиною й у самих возах і під возами мож було помістити не лиш гармати і запас, але й усе війско з кіньми. Такий возовий табор був конечний не лиш на случай, колиби козаки наскочили ще заки табор буде обведений валами і ровами. Він був конечний також на случай, колиби ворог опанував окопи.

Князь сам доглядав робіт, нетерпеливо дожидаючи вістий від Павловича і Коморовського, та від розісланих на всі сторони звідунів. Але минув другий, минув третий день, вісти ніякої. Від Павловського ні від Коморовського гінці не приходили; звідуни вертали з тим, що ніяких козаків не бачили, та що випитувані ними хлопи про ніяких козаків не чули.

Коли Кричевський свою армію вже перекинув через Припять, перестав дуритися надією, що свій похід взагалі затаїть пере Радзівілом до послідної хвилі. Що Литовці від хлопів нічого не довідаються, Кричевський не сумнівався. Але влізли на козаків два польські підїзди, а саме Павші і Ложецького. Хоч з сих підїздів лише дехто спасся, то всеж таки він вернув до литовського табору і литовського гетьмана звістив про козаків. Від тепер вся надія Кричевського була в тім, щоби на Радзівіла вдарити відтам, відки Литовець цілком не сподіється напасти. Від спійманих жовнірів Радзівіла і від хлопів Кричевський вже знав, що Литовці вийшли з Річиці і пішли до Лоєва, щоби знівечити Подобайла.

— Радзівіл буде виглядати мене від Брачина, отже треба вдарити на него від Річиці, — Кричевський думав. — Колиж вже й так треба мені йти попід Річицю, то за одним заходом треба знівечити решту литовського війска, яке там лишилося, і забрати великий запас муніції.

В поході на Річицю возовий таборик був тепер Кричевському цілком непотрібний, ще й спинювавби похід до Річиці і зпід Річиці назад на Лоїв. Отаманови таборика Кричевський дав приказ, щоби йшов поволи далі, та задержавшися висше Лоєва, дожидав повороту війска зпід Річиці. Війско йшло густими лісами. Щоби, йдучи збитою масою, не йти заповоли, війско розбилося по лісах і вихром гнало вперед. Аж в лісах перед Річицею стало знов збиратися до купи.

Командант Річиці Шварцгоф зразу не вірив своїм ухам, коли йому сказали, що з усіх сторін надтягають, та в лісах під Річицею збираються козаки. Вислані ним звідуни вернули і сказали йому, що козаки збираються в однім місци, та що з ними Кричевський. Шварцгоф зараз вислав до Лоєва ляйтнанта Кремпого і став ладитися до оборони міста. Коли смеркалося і Шварцгоф провідав, що козаки не лиш не вступаються, але навпаки, збігається їх щораз більша сила, він вже не сумнівався, що вони важать на Річицю. Щоби козаки не могли усадовитися в домах передмість, Шварцгоф приказав сі передмістя спалити. Коли Кричевського сповістили, що навкруги міста море огню, він вийшов на горбок на краю ліса. З ним були його старшини. В світлі пожежі мож було дуже добре бачити місто і його укріплення.

— Наше щастє, що Радзівіл з головною литовською силою вийшов з Річиці, — Кричевський замітив, позираючи на форти Річиці. — Він бувби тут перед нами цілком безпечний, бо сих укріплень кіннота не візьме. Закиб ми облогою і голодом взяли його, йому прийшлаби підмога і нас взялиби в два огні. Гадаю, що в Лоєві його табор ще не буде укріплений. Нам нема що гаятися тут. Відійдемо ще таки сеї ночи.

Коли Кричевський вернув до війська, до него привели кількох драґунів річицького ґарнізону, висланих Шварцгофом на провіди. Допитувані розказували, що Отенгавз зі своїми піхотинцями ще не увійшов до литовського табору в Лоєві, але що сидить по тім боці Дніпра при устю Сожі. Також розказали, що Шварцгоф післав до Лоєва гінця по підмогу і надіється, що ся підмога прийде завтра.

До півночи відпочиваємо, о півночи рушимо на Лоїв! — Кричевський сказав коротко і старшини розійшлися.

Кричевський позвав до себе козака і спитав його, чи ще має хлопський одяг. Коли сказав, що має, Кричевський до него:

— Переодягнися і чвалом до Холмеча. Підеш до попа, очевидно, лишивши коня в лісі. Попови скажи, що вранці будемо під Холмечом в лісі, та що нам потрібна муніція і инший военний запас, полишені в Холмечу Радзівілом. Нехай побалакає з міщанами, щоби яким способом впустили нас до міста. В лісі під Холмечом дожидай нас, щоби мені переказати, що піп і міщани вигадали. А бережися, щоби по дорозі не впасти в руки литовського війска, яке з Лоєва іде назад до Річиці.

(Дальше буде).

Василь Бобрів.

ПАРИЗЬКА ХРОНІКА.

Якось замовкли польонофіли й не кличуть вже до „єднання". Певно зрозуміли, що їм ніхто не вірить. Але рівночасно обурюються на всіх і вся, хто не визнає зверхности влади „уряду" У. Н. Р.

Молодче покоління, вивчивши „від медиків Прокоповичів" та „князів Токаржевських", береться до роботи самотужки, надолужуючи енергією там, де не стає грошей.

Так „Українська Студентська Громада" закликала всіх Українців та організації до створення комітету для влаштовання свята 22. січня, т. т. свята 11. річниці проголошення самостійности України та 10-ліття злуки Галичини з Великою Україною.

Здавалосяби, що тільки треба було привитати ініціятиву молоді та відгукнутися. Але де там. Польонофіли неначе чомусь образилися. Чи тому, що їх не питалися? В тому дусі відповіли на запрошення. В дійсности справа інакше обертається. Минулого року польонофіли святкували соборність від Збруча по Дін, і тому очевидна річ, вони не можуть святкувати з тими, хто від Галичини не відрікається, хто Галичан вважає не Малополяками, а Українцями. Та й польонофілами стара вже історія — не можуть вони ламати договору з Поляками. Інча річ шаповалівці. Ці прислали свого представника на збори комітету, але зажадали, щоби промовцем був Шаповал, навіть триста франків грошей обіцяли дати, аби пустили цього генерала побалакати. Але: поперше бесідник вже був, подруге-ж дозволити цьому „оборонцеви" говорити, значить відразу розігнати авдиторію.

На це шаповалівці відмовилися виступати разом з рештою українських організацій. Мовляв, коли не дaєте нашому балакати, то ми з вами не йдемо. Тимчасом комітет складається з представників Укр. Студ. Громади, Української Громади у Франції (найстаршої організації в Парижі й Франції) та Лігії Укр. Націоналістів.

„Українське Співоче Товариство ім. О. Кошиця" успішно розвиває свою діяльність. Першим концертом намічено святкування роковин Тараса Шевченка в найбільшій і найкращій салі Парижа. Нове товариство складається з людей, які не орієнтуються ні на кого, окрім себе, доказом чого служить самоопадаткування. Польонофіли та шаповалівці не приняли участи в товаристві, хоча кілька разів їм роблено пропозицію.

Як і в Америці, большевики, щоби показати, що нібито у країнізація уявляє з себе щось поважного, видають газетку. Головна точка програми цего „листка" висвітловання українського життя під Польщею. І, звичайно, все булоби гаразд, якби тільки цю газетку читали всі, вже не кажучи про те, аби числилися з нею. Але як можна числитися, коли редакторами її являються люди з темним минулим. Тай ще яким темним!

Поперше це „сменовеховци", а подруге з пухом на пиці. Сербиненко, колишний представник української кооперації за кордоном, в часи У. Н. Р. славний з того, що переднім державного майна не сотки тисяч, а гроші поклав до кишені.

Другий редактор, не менче темна „лічность" Севрюк, який одержавши в 1919 році двісті тисяч лір на допомогу Українцям — полоненим в Італії, пропив та з повіями пропив, не думаючи ні про яких там полонених. Думаю, що й двох цих типів досить, щоби мати відповідне відношення. Вся робота їх обертається коло задурювання селянських хлопців, що прибувають на роботи з Галичини. Всеж таки ця шматка не відважилася поставити Кошиця на одну дошку з Городовенком, диригентом хору „Думки", що вивіз в України, а зате решті диригентам, які працювали тут з хорами, постаралася „всипати". Видно мовчати не могли: пани з Москви наказали.

Тимчасом на всякий випадок перейшли в підпілля, бо французька поліція не спить і потроху чистить червоних.

Коротче кажучи, чимало є наших цуциків, що брешуть і звичайно в першу чергу самі на себе.

Тут ходить по руках карикатура. Хто її автор, не відомо, але заслуговує на те, щоби за неї розказати. Рисунок представляє різницю. За барою стоїть кацап і жид, а на гаках попід стінами висять туші мяса. Українець, Грузин, Білорусин, Кубанець. Всі вниз головами. Навколож різниці розсілися собаки. Як то буває коло різниці, чекають на кістку. По мордах цих псів можна впізнати наших перевертнів: Севрюка, Сербиненка, „торгпреда" (торгового представника) Трухлого (бувшого співака капели Кошиця), а здалека заглядає Микита Шаповал, Мандрика та інші ес-ери.

Словом, дивишся, та й бачиш Москаль з Жидом яку кісточку. Шкода, що нема тут суто-національного часопису.

Паирж, 17. I. 29.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

I.

ДЕМАГОГ.

Живе собі в нас у Філадельфії така особа, що то все любить на всі заставки всіх критикувати. Шкіл та людина не покінчила високих, ніякої участи в ширшім громадянськім життю не брала, а нарід не надився її ніколи того рода довірем, щоби вибрати її якимсь урядником в загально-народній інституції, чи дати їй можність репрезентувати от хочби одну громаду, не то українську іміграцію.

До Америки та особа приїхала бідною і, річ ясна, нема потреби того стидатися. Але тепер сам себе представляє той пан вже кількадесятьтисячним „чорноробом". І най би собі мав ті тисячі, ніхто того йому не завидує і до його маєтку не мішається, ні до тих мудрощів, що в голові того добродія. Але щож, коли той добродій не видержить, щоби не лаяти кождого інтелігента, особливо „доктора", екзавстріяками, галішенами і Бог його знає чим. Наміщає того як гороху з капустою, преться з тою саламахою до газети і лає наших інтелігентів за їх роботу і питає, звідки то вони можуть мати центи на моргеджах чи в банку, коли в фабриці не працюють?

А є така українська газета, і то побожна, християнська, католицька, що ті нісенітниці друкує. В таких дописах такий собі добродій від „шіфкарт" закидує загально нашим провідним одиницям, що вони злодії, обманці чи що там, коли дехто з них має моргедж чи гроші в банку. Бож, коли чоловік не працює в фабриці, то звідки може мати? Так закидає добродій, що сам не працює в фабриці, а „гавзами" і „шіфкартами" торгує. Що більше: дає лекцію нашій інтелігенції, як вона має служити українському народови. Лає їх, що вони не брали участи в боротьбі, що не були на фронті і т. д. Хтоб думав, що це говорить якийсь герой, що наставляв грудь, або хоть якийсь патріот, що вславився посвятою для свого рідного народа, чи може якимись жертвами. Але де там, нічого подібного. Отой „революціонер" збиває свою енергію, торгуючи „гавзами" і „шіфкартами" і то тут в Америці, а навіть не в краю, в ніякій українській армії, річ ясна, не був, і ніякої активности в змаганнях нашого народа до визволення не проявив. Але зате почуває себе в праві лаяти других, що дійсно воювали, що дійсно вірно українській справі служили, що були і видержували на тих народних позиціях, де їх ставили.

Каже такий собі містер що „доктори" підчас війни ховалися як щурі. Я знаю майже усіх тутешних українських докторів, але ані один з них не ховався перед війною. Одні служили в армії, а другі занимали уряди державні, а котрого війна заскочила в Америці, то не значить, що він ховався. А коли кождий, хто не був на війні, поповнив народний злочин, то такий самий злочин поповнив і містер від шіфкарт. Бо при якому то регіменті служили ви, містер? Я знаю одно, що тоді, коли велася війна, містер від шіфкарт сидів собі преспокійно в своїм „офісі", продавав „гавзи", „шіфкарти", посилав людські доляри до старого краю і збивав собі „зелененькі". Доктори, студенти, наші інтелігенти за час війни натерпілися голоду і холоду, їх ла „нендза", не мали в що одягнутися, і вернули домів каліками, або з нарушеним здоровлям, а містер від шіфкарт саме в тім часі збивав маєточок, носив „силкове" біля, убирався в „смокінги", і кричав по вічах: „ми чорноробі!" А нині той самий містер має ще смілість закидати докторам, що вони перед війною ховалися. Люди добрі, самі подумайте над тим і самі осудіть.

Правдолюб,

Філаделфія, Па.

КАРТИНА З ФІЛЬМИ „ТАРАС ШЕВЧЕНКО".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Доклад В. Авраменка.

В понеділок, дня 28. січня, відбувся в салі Українського Робітничого Дому виклад Василя Авраменка, учителя українського танку.

Імя Авраменка вже доволі відоме й в Америці. Кажемо нарочно в Америці, щоби в той спосіб підчеркнути, що знають його добре й у старім краю, по всіх землях Західної України, знають його і по європейській іміграції. Всюди ним захоплюються. Всюди залишив Авраменко по собі культурний слід, бо вивчив цілі ряди молодого покоління українського танку.

Вже з того, що ми чули про Авраменка з Канади чи зі стейтів, можна було припускати, що саля У. Р. Дому буде заповнена цікавими слухачами. Та, на жаль, їх було неба ато. А шкода й то велика шкода. Бо варто було бути на тім докладі й послухати д. Авраменка, котрий показав себе не тільки добрим знатоком українського танку й артистом, але заразом і добрим та інтересним бесідником. А попри це примірним українським громадянином. Америка це край, де „бизнес ферст". Не так у Авраменка. Він балакав за бизнес дуже мало, а більше про нашу боротьбу за свою державність і нашу культуру, які саме вибили пятно і на українськім танку.

Живе оповідання, просякнуте наскрізь здоровим боевим націоналізмом, повне цікавих картин, пересякнуте великою любовю до свого народа, а ненавистю до окупантів, зробило велике враження на всіх. І хто тільки належав до віку, що надається до того, щоби користати з науки українського танку, вписався тоді на курс, щоби використати побут Авраменка для свого власного добра.

Навіть малі діти, що були на докладі, слухали прелеґента через повних три години. Прямо не хочеться в те вірити. Але так було.

На мою думку д. Авраменко повинен повторити в Нюарку свою лекцію, щоби дати нагоду многим иншим послухати того інтересного викладу. Наше громадянство повинно знову явитися громадно на таку лекцію і переконатися наочно, яку це має між собою цікаву людину.

Присутний.

МАШИНА ДО СПАННЯ.

Париський лікар Берільон винайшов машину до спання, яка при помочі механізму викликає у чоловіка найтвердший сон. Машина ця то електричний обруч, який закладають на очи, а має дуже слабу електричну струю. Крім того машина бренить тихонько. Перші проби переведені тою машиною показались дуже успішними.

Композитор Евген Д'Альбер у молодих літах був без бороди й вусів, так що дуже був схожий на молоденького хлопця. Одного дня прийшов він до статистичного уряду, щоби зголосити, що йому народилася перша дитина. Коли це сказав, урядовець поглядів Д'Альберта по лиці та відповів: „Добре хлопчику, але тато мусить сам прийти!"

ПОДЯКА

Я, нижче підписаний, складаю сердечну подяку У. Н. Союзови і головним урядникам за скоре виплачення мені тисяч долярів посмертного по моїй жінці Анні, котра належала до У. Н. Союза і до товариства ім. Т. Шевченка, від. 384 у Карнегі, Па. Також щиро дякую урядникам і всім членам товариства ім. Т. Шевченка, що взяли участь у похороні моєї жінки та допомагали при її тяжкій хоробі доглядати за небіжкою.

Притім закликаю Українців, щоби вступали до організації У. Н. Союза і то як старші, так і діти.

Член У. Н. Союза і товариства ім Тараса Шевченка, від. 384, **Іван Яворський.**

Неумолима смерть забрала від нас дорогого нам сина Олекси, котрий прожив лише 14 літ, а помер так несподівано, бо заледви 5 днів був хорий.

Смуток великий опанував нами, однак у тім смутку не забуваємо подякувати нашому старому батькови, У. Н. Союзови, що приходить зі своєю допомогою в найтяжчі годинни. Не писалиби ми цього про нашого Батька-Союза, колиб не переконалися самі, на свої власні очи про його доброту й опіку для засмучених. Переконались в цьому ми тоді, коли то головний уряд прислав нам чека на $346, як посмертне по утраті сина, а виплатив нам головний уряд так скоро, що ми ніколи не сподівались, бо в протягу 4. днів ми вже мали посмертне по нашім дорогім сині. А ще більше ми не сподівалися, що посмертне буде таке велике. Бо як було можна сподіватись на таке посмертне, коли ми заплатили заледви 9 квoдрів до організації.

Длятогож дякуємо головним Урядникам Українського Народного Союза за таке скоре виплачення. Також не менша подяка належиться і місцевим урядничкам, котрі так стараються, щоби кождого вписати до нашої дорогої організації, Союза. Кличемо всіх вас, Українці й Українки! Вписуйтесь усі до У. Н. Союза та вписуйте своїх діточок, бо ми переконалися самі на собі, що нема ліпшої та справедливішої і таньшої організації як Укр. Народний Союз.

Михайло і Ева Артим,

Мекаду, Па.

ВІДОЗВА

ДО БУВШИХ ШЕРОВЦІВ УКР. НАР. ДОМУ В НЮ ЙОРКУ, під ч. 217-219 Е. 6-та улиця.

Отсим подається до відома бувшим шеровцям Укр. Нар. Дому, що ЗБОРИ теперішної корпорації UKRAINIAN DEVELOPMENT CORP. відбудуться 5-го лютого 6. р., в год. 8. вечером. Проситься бувших шеровців старої корпорації і тих, котрі інтересуються Укр. Нар. Домом і котрі мають в тім Домі гроші, прибути на згадані збори.

26-7 Денис Гула.

Прошак: Ласкава пані, ви певно не припадково маєте для бідного чоловіка бефстек з цибулею і присмажуваними бараболями?

Господиня: А не вистарчалаби вам пайда хліба?

Прошак: Звичайно так, але нині мої уродини, ласкава пані.

—o—

Господиня (до наймички): Ганю, я вчора вечером бачила, як ти цілувала якогось молодого чоловіка. То був не старий, а може полісмен, я не могла пізнати, бо, як кажу, то був вечір.

— Прошу пані, а було то перед осьмою годиною, або так чверть на девяту?

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ВУДГЕЙВЕН, Н. Й.

Коляда на Рідний Край.

Товариство „Вільна Україна", від. 200 У. Н. С., на своїх річних зборах ухвалило піти з колядою на рідний край. Коляда призначена була на Рідну Школу, Інвалідів і Українську Військову Організацію. Заколядовано 77 долярів, котрі розділено на три рівні части і вислано до краю. Колядували: В. Цісик, І. Орлян, Т. Кузенка і М. Савка.

Зложили коляду: По 5 дол.: Іл. Гардецький, Іл. Ґенеґа; по 3 дол.: І. Сусульський, С. Вовк; по 2 дол.: В. Цісик, І. Орлян, С. Савка, М. Савка, Т. Кузенка, Д. Великанович, М. Костів, М. Супек, Й. Паращук, М. Ворона, І. Чорний, К. Парпан, А. Ціддовський, М. Швед, С. Возьний, М. Костишин, С. Самборський, Н. Гладкий, М. Гунька; М. Жатковський $1.50; по 1 дол.: Н. Танчак, С. Малофій, Ч. Романків, П. Господарець, А. Карпович, М. Ходак, А. Твардош, С. Жатковський, А. Гардецька, С. Кішенюк, С. Миськів, С. Квасниця, М. Казук, Д. Каспер, В. Концур, М. Тіталєс, П. Лата, М. Павчак, Я. Жатковський, П. Свєдзєський, О. Непорадний, Ковалик 50 цнт.

В. Цісик.

—o—

НЮАРК, Н. ДЖ.

На Рідну Хату в Збаражі.

Надіслали: Ню Йорк, Н. Й., Ізидор Демчук і тов. $23.00; Филаделфія, Па., П. Кирилюк і тов. $30.00; Дітройт, Міш., В. Задойко і тов. $28.00; Ансонія, Конн., О. Мерещак $14.00; Скрентон, Па., Р. Рубльовський $23.00; Тейлор, Па., Дм. Бойко $9.00; Бабилон, Л. Ай., Ів. Шерстій і тов. $25.00; Витбери, Л. Ай., Янчак і тов. $14.00; Кромптон, Р. Ай., Гр. Притула $8.50; Нортгемптон, Па., Т. Антонюк $7.00; Бруклин, Н. Й., Гуменюк $13.50; Бріджпорт, Конн., С. Ваврух $2.00; Акрон, Огайо, Р. Заремба $10.00; Ґранд Рапідс, Міш., Е. Ставінський і тов. $15.00; Імпірізл, Па., Ан. Животко $16.00; Монтреал, Канада, Пархін-Мацелюх $34.50; Ню Гейвен, Конн., М. Бойко $5.00; Чарлстон, С. Кар., М. Лановий $5.00; Рутлянд, Вт., Ів. Кінах $5.00; Рутлянд, Вт., Олещук $5.00; Денбури, Конн., Т. Захаревич $10.00; Бокон, Н. Й., Ів. Романчук $10.00; Олбані, Н. Й., Ів. Ковальчук $10.00; Бурлінгтон, Вт., Ів. Загоруйко $6.50; Нашуа, Н. Г., Т. Ф. Романчук $10.00; Варен, Огайо, О. Глинний $6.88; Платсбурґ, Н. Й., Ів. Бураковський $1.00; Норвіч, Конн., Дячишин $5.00; Фріпорт, Ілл., М. Фрей $1.00; Бофало, Н. Й., Ст. Циба $4.50; Ґрінвіч, Конн., Н. Заторський $5.00; Ґрінвіч, Конн., Н. Волошин $5.00; Трой, Н. Й., В. Левкович $20.00; Клівленд, Огайо, о. Гр. Хоміцький $10.00; Бікон, Н. Й., Он. Романчук $5.00; Гловерсвил, Н. Й., Шумовський $5.00; Філіпсбурґ, Па., В. Клим $5.00; Ню Йорк, Н. Й., Веслов $3.00; Ню Йорк, Н. Й., Олексів-Білик $3.50.

З Нюарк, Н. Дж.: пані Гапанович $19.00; пані Літинська $4.00; пані Ковальчук $4.50; К. Багрій $11.00; Т. Красновський $10.00; Відіровський $10.00; Д. Козуб $5.00; Д. Кальба $5.00; Р. Дудак $5.00; Т. Джус $5.00; Залуцький $1.50; Ів. Мудровський $1.00; Адамович, жертва $10.00. — Разом з продажі тікетів прийшло $509.88. — Збірка Збаражчан на зборах в Нюарку 4-го мая 1928 $21.00. — Дохід з балю тов. Збараж в Нюарку, 8-го вересня 1928 $120.93. — З вечерку в Нюарку 14-го жовтня 1928 $40.77.

Всіх грошей находиться в руках комітету $692.58.

По коляді проголошено також в часописах і у відозвах-справозданнях імена тих запеклих-байдужих доляролюбів, котрі, мимо численних письм до них, мовчать як заклятi.

Важне, що кількох з них є членами Ширшого Комітету, вислано до них тікети, а вони мовчать. Є вони в Шикаго, в Клівленді, у Вилкс Бери, Па., Манвил, Р. Ай., і т. д. Таких долярролюбів вишлемо до Збаража також до впису в пропамятну книгу.

Комітет Збаражчан в Америці і Канаді.

—o—

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Збірка на будову читальні „Просвіти" в с. Жухові, пов. ланцутського.

Колядники: Михайло Кріль, Іван Куриляк і Прокіп Кріль зібрали коляду від слідуючих осіб:

По 1 долярови жертвували: М. Кріль, В. Монфинчук, П. Боярчук, М. Герий, В. Савіцький, О. Катеринюк, П. Заломій, Я. Воробель, І. Гуменний, І. Кулик, Ю. Синук, П. Пальчак, М. Тидор, С. Сікорський; по 2 дол.: Анна Розивіль та Ів. Куриляк; П. Кріль 1 д. 50 ц.; А. Муха 50 цнт. — Всього зібрано 20 долярів.

За комітет:

Михайло Шелович, голова;
Микола Стецина, писар;
Іван Кашицький, касієр.

Каблука стоїть перед крамницею на зливному дощі. Його жінка оставила тут на дощі. Але пані Каблукова не вертає й не вертає. Надходить полісмен. Каблука підбігає до полісмена та просить його:

— Прошу вас, пане, моя жінка сказала мені, щоби я ждав тут, аж поки вона не вернеться. Чи не могли би ви приказати мені відійти відси?

—o—

— Як я зачинав цей бизнес, то одиноким моїм капіталом була моя інтелігенція.

— Ну, то можна сказати, що ви мали дуже малі засоби до розпорядимости.

—o—

Шіснацятьлітня Зеня цілується на сходах із молодим хлопцем. На цьому приловив Зеню її братчик. Молодий чоловік, щоби приєднати собі її братчика, сягає в кишеню і дає йому пятьдесять центів.

Тамтой віддає йому гроші тай каже: „Я не такий злий, як ви може гадаете. Ви також не заплатите за це, як і инші!"

ЧОМУ МІЛЬОНСЬКА ВЕНЕРА НЕ МАЄ РУК?

Одним з найгарніших архитворів старогрецької різби є славна **Венера з Мільос,** що тепер переховується у французькім музеї Люврі. На весну 1820-го року найшов **грецький селянин Йорґос** на острові Мельос (Мільос) підчас копання підземний хідник, а в ньому мармурову статую жінки. Зрозумів, що то один з тих архиторів, які можна добре продати. Потаївши вивіз статую з підземелля укрив її в стайні. Всетаки вістка про знахідку стала поширюватися. Два офіцири французького корабля відвідали селянина й побачили дійсно чудову статую. Один із них пішов до французького посла в Царгороді, маркіза Де Рівієра і повідомив його про чудову мармурову жінку. Маркіз вислав вітрильником „Ль Естафельт" довіреного чоловіка до Мельос, щоби негайно купив цю дорогоцінну статую та щоби перевіз до Парижа. Але тимчасом вістка про Венеру дійшла також до Атен. Турецький урядовець приїхав до Мельос і погрозами приневолив селянина, щоби видав йому статую. Саме привязали були Венеру до санок і тягнули її до турецького корабля. Аж тут зявився французький вітрильник „Ль' Естафельт". Французи добули шабель і кинулися на Турків. Счинився завзятий бій, в якім Туркам добре дісталося. Але небаром прийшла Туркам численніша підмога. Французи старалися мерщій витягнути статую на корабель. При цьому попалося й богині: потерпіла рани, **втратила обі руки.** Після цілорічної, вельми романтичної мандрівки вдалося перевезти статую до Парижа. Помістили богиню в Люврському музеї. Тяжко було розвідати, як виглядала Венера. Грек **Йорґос** помер, а зізнання сучасників були суперечні. Венера в правій руці держала рубець свого одягу, а в лівій, піднесеній вгору, яблоко красоти, признане їй Пастухом Парисом. Ще раз покинула старе своє місце а саме в 1870. році. Тоді укрили її Французи перед Німцями в пивниці паризької поліційної префектури.

—o—

ЗАГАДОЧНИЙ КОНТИНЕНТ НА ЛЕДЯНОМУ ОКЕАНІ.

В головнім гідроґрафічнім інституті в Петербурзі найдено стару мапу з 1764-го року. Нарисував цю мапу російський мореплавець Андреєв, тойсам, що подорожував на північ від Ведмежих Островів. На мапі зазначені обриси якоїсь незнаної землі. На основі того можна догадуватися, що в східній части північного Ледяного моря крім Північної Землі (бувшої землі царя Миколи, відкритої в 1913 році Вилькицьким) є ще якийсь досі невідкритий острів. Приблизно в місцях, означених загадочними обрисами на мапі, доглянув Вилькицький підчас своєї мандрівки величезні маси леду, довкола якого море було зовсім чисте. Гідроґрафи знають, що присутність леду на якімсь місці є доказом того, що там дно підвищене. Ця обставина каже сподіватися, що там на півночі є або великі острови, або мілини. Все це піддало головному гідроґрафічному інститутові зорганізувати велику виправу в ті незнані сторони. Виправа має вирушити якнайскорше.

—o—

ОТРУЯ З СЕРЦЯ.

Німецький лікар спеціяліст від недуг серця д-р Леві доказує, що серцеві мязи виділюють матерію, яка, коли її назад впровадити до серця, як стій спинює діяльність серця. Колиж виділити цю отрую, серце наново відновляє автоматично свою діяльність.

